

Sahte Haber ve Yanlış Bilgi Problemi

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا
أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْحَبُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ﴾
وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:
«كَفَى بِالْمَرْءِ كَذِبًا أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ»

Değerli Müminler!

Yaşadığımız bilgi-iletişim çağında sürekli bilgi bombardımanına maruz kalmaktayız. Özellikle kontrol mekanizmasının zayıf olduğu sosyal medyanın gelişimi ile birlikte, insanlar âdeta doğru olup olmadığı şüpheli haberlerin sağanağına yakalanmış durumdadır. Bu haberler, hızla kitlelere ulaşmakta ve provokasyonlara yol açabilmektedir. Oysa, el-Habîr olan, yani “her şeyin iç yüzünü bilen ve onlardan haberdar olan” Allah (c.c.), bir âyet-i kerîmede; “**Ey iman edenler! Eğer bir fâsık size bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın. Yoksa bilmeden bir topluluğa kötülük edersiniz de sonra yaptığınıza pişman olursunuz.**”¹ diye buyurmaktadır. Şuurlu bir Müslüman’ı, bilinçsiz bir insandan ayıran en önemli hususiyetlerden birisi de, duymuş olduğu her haberi bir posta memuru gibi başkalarına ulaştırmamasıdır. Peygamberimiz ﷺ’den bu meyanda aktarılan şu hadîs-i şerif, dikkatlerimizi bu hususa çekmektedir: “**Duyduğu her şeyi aktarması, kişinin yalancı olarak addedilmesi için yeterlidir.**”²

Muhterem Müminler!

Bu hassasiyeti özellikle dinî bilgiler bağlamında sergilemeliyiz. İlahî bilginin iki kaynağından birini teşkil eden hadîs-i şerifler mevzusundaki hassasiyetimizin, hiçbir surette hafife alınması mümkün değildir. Zira, âlemlere rahmet olarak gönderilmiş yüce Peygamberimiz ﷺ bir hadisinde iki yalancıdan bahsetmektedir. Bunların ilki, yalan bir sözü hadis diye zikreden ve diğeri ise bunu nakledendir.³ Dolayısıyla dinî bilgileri naklederken kaynaklarımızın sağlam olmasına dikkat etmeliyiz.

Aziz Müminler!

Sahte haber ve yanlış bilgi problemi sağlıkla ilgili konuları da olumsuz şekilde etkilemektedir. Zira tıp alanındaki yanlış bilgiler toplumun ve fertlerin sıhhatine küçümsenmeyecek ölçüde tehlike teşkil etmeye başlamıştır.

Bir buçuk senedir gündemimizi meşgul eden pandemi konusu, bu bağlamda bir istisna değildir. Dolayısıyla sosyal medya gibi farklı mecralarda hastalığın kaynağı, aşısı ve tedavisi hakkında kontrolsüz bir şekilde paylaşılan mesnetsiz bilgilere ve komplo teorilerine iltifat etmemiz doğru olmaz. Müslümanlar olarak sadece sağlam bilgimiz olduğu alanlarda konuşmalıyız. Öyle ki Peygamber Efendimiz ﷺ, tıp alanında uzman olmayanları, şu sözleriyle uyarmıştır: “**Daha önceden tabiplik yaptığı bilinmeyen birisi bir kavme doktorluk yapmaya kalkar da hastaya zarar verirse sorumlu olur.**”⁴

Muhterem Kardeşlerim!

Biz Müslümanlar, dünyayı bir imtihan yeri olarak algılarız. Rabbimizin bize bahşettiği ömrü, O’nun rızasına uygun bir surette geçirmek ile, bu imtihanı kazanacağımıza inanırız. Bu sınavı kazanmamızın en büyük vesilesi ise, söz ve fiillerimizde doğru olmamız ve yanlışlardan sakınmamızdır.

Allah bizleri sahte haberler mevzusunda hassas olan ve yanlış bilgilerden kaçınan kullarından eylesin. Amin

¹ Hucurât suresi, 49:6

² Müslim, Mukaddime, 3

³ Bkz. Müslim, Mukaddime, 1

⁴ Ebû Dâvûd, Diyât, 25